

Möte inom styrgruppen för psykosocialt stöd, april 2026

Tid: 8.4.2026

Plats: Vita huset, Ilkkavägen 4, Helsingfors

Deltagare:

Medlemmar och suppleanter:

Johanna Hautakorpi, Justitieministeriet

Maria Kursi, Dövas folkhögskola

Juha Oksanen, Dövas Förbund rf

Yrsa Nyman, Justitieministeriet (suppleant)

Permanent sakkunniga och suppleanter:

Alexi Syrjämäki, Dövas Servicestiftelse sr (sekreterare)

Anne Puonti, Dövas Servicestiftelse sr

Juhana Salonen, Justitieministeriet

Tuula Mertanen, Dövas Servicestiftelse sr (suppleant)

Johanna Mesch, Justitieministeriet (suppleant)

Övriga deltagare:

Sirpa Kallio, Dövas Servicestiftelse sr

Inbjudna medlemmar och suppleanter som inte deltog:

Tea Hoffrén, Social- och hälsovårdsministeriet

Juha Luomala, Social- och hälsovårdsministeriet (suppleant)

Julia Kaasinen, de döva gemenskaperna (suppleant)

Brunella Sandholm, de döva gemenskaperna (suppleant)

1. Mötets öppnande

Yrsa Nyman öppnade mötet.

2. Presentation av styrgruppen

De medlemmar av styrgruppen, sakkunniga och suppleanter som var närvarande presenterade sig.

3. Val av ordförande

Till ordförande valdes Maria Kursi och till vice ordförande Johanna Hautakorpi.

4. Presentation av arbetsgruppen för psykosocialt stöd

Arbetsgruppen för psykosocialt stöd presenterade sig närmare. I arbetsgruppen ingår projektchef Aleksi Syrjämäki (som har en bakgrund som psykolog) samt projektkoordinatorerna Tuula Mertanen och Sirpa Kallio (båda har en bakgrund som socionomer). Alla har en bakgrund inom teckenspråk, och arbetsgruppens primära arbetsspråk är finskt teckenspråk.

5. Presentation av projektplanen

Aleksi Syrjämäki presenterade projektplanen. Projektet för psykosocialt stöd har fått namnet TukiPlats. En central del av stödet är stöd med låg tröskel och servicehandledning, där man kan få anonym samtalshjälp och vid behov hänvisas till andra tjänster. Detta genomförs med hjälp av en telefontjänst samt i samband med diskussionsmöten. Det övriga stödet har under planeringen indelats i olika nivåer, så att det finns stödformer med olika grader av intensitet. Den allra lättaste formen av stöd (nivå 1 i modellen) är material

om psykisk hälsa och stöd för denna som produceras för nätet. Dessa är under arbete, och arbetet med dem har gått framåt. På nivå 2 finns lite mer intensiva stödformer: samtalsstöd som produceras av projektet och grupper för kamratstöd. Samtalsstöd erbjuds redan, och avsikten är att de första grupperna för kamratstöd ska inledas ännu under våren. På nivå 3 finns målinriktade, terapeutiska, individuella interventioner samt terapeutiska grupper. Dessa kräver mer beredning. Personer som har behov av tjänster inom social- och hälsovården hänvisas till det egna välfärdsområdets tjänster (nivå 4). Projektet försöker konkret hjälpa klienterna att få tillgång till tjänster samt försöker stärka välfärdsområdenas förmåga att svara mot dövas och teckenspråkigas behov genom att utbilda yrkespersoner.

Det uppstod diskussion kring flera ämnen:

– Målinriktade korta interventioner (nivå 3) har sökt sin plats och form i stödmodellen. Planen är att perioder som omfattar ungefär 1–5 besök skulle kunna erbjudas personer som önskar behandla något mer målinriktat, men ändå inte behöver egentlig hälsovård. Tjänsten kan antingen tillhandahållas av en medarbetare inom projektet eller en extern psykoterapeut med kunskaper i teckenspråk. När det gäller tjänster som köps utifrån finns det fortfarande detaljer att fundera på och saker att avtala med underleverantörerna om beträffande sättet att genomföra tjänsten. Tänkbara sätt att genomföra tjänsten skulle kunna vara en betalningsförbindelse eller ett uppdragsavtal. Projektets mål är att genomföra detta på ett sådant sätt att det inte blir nödvändigt att hantera klientens personuppgifter i onödan. Ett annat alternativ som kan erbjudas klienten är att interventionen genomförs av en medarbetare inom projektet. Det här alternativet kunde läggas till i planen först när man visste att medarbetare med tillräcklig kompetens för att genomföra interventioner skulle rekryteras till projektet. Enligt servicestiftelsens tolkning kan en tjänst av det här slaget tillhandahållas, eftersom det inte är fråga om hälsovård.

– Den intensivperiod vid servicecentret Åvik som fanns med i den ursprungliga verksamhetsplanen är fortfarande på planeringsstadiet. Det tänkta genomförandet enligt den ursprungliga idén fungerar inte nödvändigtvis i praktiken, vilket innebär att det mer exakta genomförandet fortfarande måste planeras.

– I den presenterade modellen hänvisas klienten till välfärdsområdets tjänster när hen till exempel behöver hälsovård, eftersom projektet inte kan ansvarar för anordnandet av hälsovård. Personen erbjuds beroende på de individuella behoven antingen ren servicehandledning eller konkret hjälp för att få tillgång till service. Ambitionen är att genom samarbete med regionala teckenspråkiga sakkunniga inom tredje sektorn säkerställa att det finns tillgång till tillräckligt med konkret hjälp i alla delar av landet. Projektet har även ett

flexibelt direkt samarbete med välfärdsområdena, så att personer som behöver hälsovård verkligen får den hjälp som de behöver.

– Inom styrgruppen lyfte man fram oron för hur välfärdsområdena klarar av att beakta dövas särdrag och erbjuda hjälp som beaktar kulturnivån. Som en lösning på detta erbjuder projektet välfärdsområdena stöd bland annat när det gäller att utbilda personalen i bemötande av döva klienter, användning av tolkning och beaktande av döva vid planering av servicen. Det är upp till välfärdsområdena hur resultaten av utvecklingsarbetet implementeras i välfärdsområdenas verksamhet. Projektet har dessutom möjlighet att erbjuda utbildning för andra aktörers personal (till exempel teckenspråkstolkar).

– Det uppstod en diskussion om servicehandledning och projektets förutsättningar för att utvärdera behovet av stöd. Det preciserades att projektet inte egentligen utvärderar klientens behov av stöd eller fungerar som ”portvakt” för olika tjänster, utan försöker hänvisa klienten till de tjänster som hen själv önskar ta del av.

– Frågor som rör psykisk hälsa är främmande för många medlemmar av den döva gemenskapen, vilket bland annat beror på avsaknad av information och luckor i språkkunskaperna. Det är viktigt att detta beaktas i det psykosociala stödet. Arbetsgruppen försöker genom kommunikation öka gemenskapens kunskap om frågor som rör psykisk hälsa. I anslutning till detta nämndes även att Justitieministeriet nyligen har genomfört en utredning om teckenspråkstecken för att uttrycka förtryck, kränkningar och svåra känslor som är förknippade med detta.

– Det har beslutats att distansmottagningar ska genomföras genom appen Signal. Det bedömdes att en separat plattform för distansmottagning skulle höja tröskeln för att ta kontakt, framför allt om den kräver stark autentisering. En del personer har även upplevt att Signal är svårt att använda jämfört med mer kända appar för snabbmeddelanden, men man bestämde sig ändå för att välja Signal av datasäkerhetsskäl. Det föreslogs att arbetsgruppen kan ge handledning i användningen av Signal i samband med till exempel diskussionsmöten.

- Arbetsgruppens erfarenhet har hittills varit att det har varit viktigt med fysisk närvaro på diskussionsmötena. Stöd som erbjuds ansikte mot ansikte har nått människor bättre än stöd som tillhandahålls på distans.
- Det psykosociala stödet når inte nödvändigtvis personer som inte är aktiva inom till exempel organisationsverksamhet. Det vore bra om arbetsgruppen funderade på hur dessa personer kan få det stöd som de behöver.

6. Rapportering av arbetsgruppens verksamhet till styrgruppen

- Styrgruppen går framöver igenom projektets budget. En uppdaterad budget utarbetas för två år och lämnas till styrgruppen för behandling.
- Styrgruppen följer dessutom upp framstegen i fråga om verksamhetsplanen. Under de kommande mötena inom styrgruppen kommer en uppdaterad version av verksamhetsplanen att läggas fram, där de framsteg som vid tidpunkten i fråga har gjorts inom respektive delområde av projektet finns angivna. Dessutom kan data över till exempel användningen av tjänsten presenteras.
- Möten inom styrgruppen hålls uppskattningsvis cirka 4 gånger om året. Ordföranden och sekreteraren planerar temana för mötena.
- Upplevelserna av arbetsgruppen har hittills varit positiva. Samarbetet med sekretariatet har upplevts som fungerande och värdefullt. Kommunikationen har också nått målgruppen väl. Dövas Servicestiftelses verkställande direktör Anne Puonti har varit nöjd med den rekryterade arbetsgruppen.

7. Övrigt

- En Projektfönster-sida för psykosocialt stöd kommer att inrättas under Justitieministeriet, eventuellt omkring maj. Där kommer man åtminstone att hitta styrgruppens protokoll på finska och svenska.

– Behovet av kommunikation på teckenspråk diskuterades. TukiPlats kommunicerar på teckenspråk i sina kanaler på sociala medier. Det vore även viktigt att kommunicera om styrgruppens verksamhet på teckenspråk. Genomförandet av detta bör planeras.

– Den australiensiska forskaren Ramas McRae kommer på besök den 4–6 maj. Han får ta del av en presentation av TukiPlats verksamhet den 4 maj och presenterar själv andra länders tjänster inom psykisk hälsa för döva under ett Zoom-evenemang som sekretariatet ordnar för allmänheten den 5 maj.

8. Nästa möte

Nästa möte äger rum tisdagen den 16 juni kl. 11–13 på distans i Teams.

Bilagor PowerPoint-presentationen Presentation av TukiPlats

Distribution Styrgruppens medlemmar, sakkunniga och suppleanter
Arbetsgruppen för projektet för psykosocialt stöd